Větší komfort pro pacienty i rodiny: pražská záchranka dál rozvíjí paliativní péči

15.5.2026 - | Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy

Přes dvě desítky operátorů, členů záchranářských a lékařských posádek i zástupců vedení pražské záchranné služby absolvovaly dvoudenní kurz PEACE, který je zaměřen na paliativní péči v prostředí urgentní medicíny. V letošním roce projde kurzem 30 pracovníků a jejich celkový počet tak u ZZS HMP vzroste už na devět desítek.

Kurzu, který připravuje Centrum paliativní péče, se účastní nejen záchranáři, ale i dispečeři a letos ve větší míře také lékaři, kteří aktuálně tvořili více než polovinu účastníků. Díky jejich vyššímu zastoupení budou moci posádky v provozu ještě lépe konzultovat situace i postupy při poskytování péče paliativně relevantním pacientům. Rozšířit aktivity spojené s paliativní péčí se v posledních letech podařilo i díky podpoře ze strany Magistrátu hlavního města Prahy a úpravě zřizovací listiny záchranné služby.

Za tzv. paliativně relevantní jsou považováni pacienti s nevyléčitelným onemocněním, kteří už z akutní hospitalizace nemusejí mít prospěch. Cílem je zajistit těmto pacientům, mimo jiné i díky vyšší informovanosti posádek, adekvátní péči, ideálně v domácím prostředí nebo u specializovaných poskytovatelů paliativní péče, případně předat odpovídající informace personálu v nemocnicích, pokud je pacient transportován.

„Paliativní péči věnujeme dlouhodobě velkou pozornost a je pro nás důležité, aby se s jejími principy seznamovali pracovníci napříč celým provozem. Jako záchranná služba můžeme udělat mnohé pro to, aby pacienti prožili své poslední dny důstojně, v klidu a ideálně mezi svými nejbližšími. Zvyšujeme tak komfort pacientů a sekundárně pomáháme zefektivňovat i provoz záchranné služby. Daří se tak snižovat počet opakovaných výjezdů k pacientům, pro které se podaří zajistit odpovídající péči v domácím prostředí nebo ve specializovaném zařízení,“ říká Zdeněk Křivánek, náměstek ředitele záchranné služby, který byl rovněž jedním z účastníků kurzu.

Přínosy kurzu jsou vidět i v každodenním provozu. Když se už během hovoru podaří operátorům identifikovat paliativně relevantního pacienta a pokud to aktuální situace dovolí, může operační řízení na místo vyslat právě takovou posádku, která byla v paliativní péči proškolena. O těchto posádkách má dispečink přehled v rámci každé služby. Zároveň platí, že proškolená posádka může snáze identifikovat paliativně relevantního pacienta i na místě, například na základě prostudování zdravotnické dokumentace. Díky absolvovanému kurzu pak mají posádky lepší povědomí o možnostech, jaký postup při poskytování péče i komunikaci s pacientem volit.

Cílem je především zvýšit komfort pacientů, přičemž vždy záleží na jejich individuální situaci, přání, možnostech rodiny i aktuálním zdravotním stavu. Jednou z variant je po konzultaci s lékařem poskytnout pacientovi potřebnou péči, ponechat ho v domácím prostředí a zajistit návaznost na specializovanou paliativní péči. Pokud to ale situace neumožňuje, může být pacient transportován do nemocnice. Důležité přitom je i to, když posádka do dokumentace uvede, že jde o paliativně relevantního pacienta. Taková informace může nemocničnímu personálu pomoci zvolit další vhodný postup a nasměrovat pacienta k péči, z níž bude mít skutečný prospěch.

Velkým přínosem kurzu je podle zkušeností účastníků nejen samotné téma paliativy, ale i část věnovaná komunikaci.

„Kurz pomáhá přemýšlet o tom, jak s pacienty a jejich blízkými takto citlivé téma otevírat a jak se nebát vhodně volenými slovy dojít k odpovědím na důležité otázky. Současně se v praxi ukazuje, že paliativně relevantním pacientem není jen člověk s onkologickou diagnózou, ale mnohem širší skupina lidí, než si mnozí zdravotníci původně uvědomovali,“ dodává zdravotnická záchranářka Dita Falgenhauerová, která je jednou z koordinátorek paliativní péče u ZZS HMP.

Vzdělávání v této oblasti nekončí zmiňovaným dvoudenním kurzem Centra paliativní péče. Navazují na něj ještě dvě stáže – jedna v domácím hospici Cesta domů, který zároveň vysílá své sestry na stáž k pražské záchrance, a druhá u nemocničního paliativního týmu. Třetí část pak tvoří čtyřhodinový interní kurz zaměřený na konkrétní pražská specifika. Všichni proškolení zaměstnanci absolvují právě tento kompletní vzdělávací model.

Pro bezpečnou identifikaci těchto pacientů slouží dispečerům světově unikátní protokol, který pražská záchranná služba vyvinula v rámci pilotního projektu ve spolupráci s Centrem paliativní péče. Protokol Rapid-PCST obsahuje jasně danou sérii dotazů, díky níž dokážou tyto pacienty operátoři dispečinku identifikovat během telefonického hovoru přibližně za minutu. Klasický screeningový test by trval okolo 20 minut. V pilotní fázi dispečeři pomocí protokolu správně identifikovali 85 % volajících.

https://www.zzshmp.cz/aktuality/vetsi-komfort-pro-pacienty-i-rodiny-prazska-zachranka-dal-rozviji-paliativni-peci